

RTJ 16   Segmentiaruandlus

SISUKORD	paragrahvid
EESMÄRK JA KOOSTAMISE ALUSED	1-3
RAKENDUSALA	4-7
MÕISTED	8-10
AVALIKUSTATAVATE SEGMENTIDE MÄÄRATLEMINE	11-23
Segmentiaruandluse põhiformaat ja lisaformaat	11-15
Avalikustatavad segmendid	16-23
SEGMENTIDE KOHTA AVALIKUSTATAV INFORMATSIOON	24-49
Põhiformaadis avalikustatav informatsioon	24-28
Lisaformaadis avalikustatav informatsioon	29-32
Muu segmentiaruandluses avalikustatav informatsioon	33-35
Segmentiaruandluses avalikustatava informatsiooni arvestamisel rakendatavad põhimõtted	36-49
JÕUSTUMINE	50-51
VÕRDlus RAHVUSVAHELISTE FINANTSARUANDLUSE STANDARDITEGA (IFRS)	52
LISA – KOKKUVÕTE AVALIKUSTATAVAST SEGMENTIINFORMATSIOONIST	

EESMÄRK JA KOOSTAMISE ALUSED

1. Käesoleva Raamatupidamise Toimkonna juhendi RTJ 16 “Segmendiaruandlus” eesmärgiks on sätestada miinimumnõuded segmentide lõikes esitatavale raamatupidamisinformatsioonile ja segmendiaruannetes rakendatavatele arvestuspõhimõtetele. Õigeaegne ja usaldusväärne segmendiaruanne võimaldab investoritel, kreditoridel ja teistel aruande kasutajatel:
  - (a) paremini mõista ettevõtte majandustulemuse kujunemist;
  - (b) paremini hinnata ettevõtte rentaablust (kasumlikkust) ja riske; ja
  - (c) anda objektiivsemaid hinnanguid ettevõtte kui terviku kohta.
2. Juhend RTJ 16 lähtub rahvusvahelisest finantsaruandluse standardist IAS 14 “Segmendiaruandlus” (“Segment Reporting”). Juhend sisaldab viiteid konkreetsetele IASi paragrahvidele, millel juhendi nõuded tuginevad. RTJ 16 võrdlus rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega on toodud paragrahvis 52. Valdkondades, kus RTJ 16 ei täpsusta mingit spetsiifilist arvestuspõhimõtet, kuid see on reguleeritud mõnes IFRS-s, on soovitatav lähtuda vastavas IFRS-s kirjeldatud arvestuspõhimõttest.
3. Raamatupidamise aruannete koostamisel tuleb lähtuda olulisuse printsiibist. Väheolulisi objekte võib arvestada ja aruannetes kajastada lihtsustatud viisil.

RAKENDUSALA

4. ***Raamatupidamise Toimkonna juhendit RTJ 16 “Segmendiaruandlus” tuleb rakendada segmentide kohta avalikustatava informatsiooni esitamisel alljärgnevate ettevõtete Eesti hea raamatupidamistava kohaselt koostatud raamatupidamise aastaaruannetes:***
  - (a) ettevõtted, mille aktsiad või võlakirjad on börsil noteeritud või mis on aruannete koostamise kuupäevaks taotlenud aktsiate või võlakirjade registreerimist börsil;***
  - (b) muud ettevõtted, kelle aruannetes on tulenevalt seadusandlusest nõutud informatsiooni esitamine segmentide kohta;***
  - (c) ettevõtted, kes avaldavad oma aruannetes segmendiaruandeid vabatahtlikult.***
5. Käesolev juhend kohustab oma raamatupidamise aastaaruannetes avalikustama informatsiooni segmentide kohta ainult börsiettevõtetel (k.a. ettevõtted, kelle aktsiad ja võlakirjad on aruande koostamise kuupäevaks veel börsil registreerimata, kuid registreerimisprotsessi on juba alustatud). Käesolevat juhendit tuleb järgida ka juhul, kui raamatupidamiskohustuslane koostab ja avalikustab segmendiaruanded kas tulenevalt seadusandlusest või omal soovil.
6. Raamatupidamiskohustuslased, kes koostavad oma raamatupidamise aruandeid vastavalt rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele, ei ole kohustatud järgima käesoleva juhendi nõudeid. Raamatupidamiskohustuslased ei ole kohustatud järgima

käesolevat juhendit ka sisemiseks otstarbeks mõeldud mitteavalike segmentiaruannete koostamisel.

7. Juhul, kui paragrahvis 4 nimetatud ettevõtte koostab konsolideeritud aruandeid, on ta kohustatud käesoleva juhendi kohaselt koostatud segmentiaruandeid esitama ainult oma konsolideeritud aruannetes ning ei pea seda tegema konsolideerimata aruannetes. Juhul, kui paragrahvis 4 nimetatud ettevõtte ei koosta konsolideeritud aruandeid (näiteks kuna tal puuduvad tütaretted), siis on ta kohustatud esitama segmentiaruandeid oma konsolideerimata aruannetes.

MÕISTED

8. *Käesolevas juhendis kasutatakse mõisteid alljärgnevas tähenduses (IAS 14.8,9):*

Ärisegment on ettevõtte osa, mis toodab või osutab ühte toodet või teenust või sarnaste toodete või teenuste gruppi ning mille riskid ja kasumlikkus erinevad teiste ärisegmentide omast. Otsustamaks kas tooted ja teenused on sarnased, tuleb hinnata järgmisi faktoreid:

- (a) toodete või teenuste sarnasust;
- (b) tootmisprotsesside sarnasust;
- (c) toodete või teenuste tarbijate profiile;
- (d) toodete või teenuste turustusmeetodeid; ja
- (e) tegevusala regulatiivse keskkonna omadusi (näiteks pangandus, kindlustus või avalikke teenuseid pakkuvad ettevõtted).

Samasse ärisegmenti ei lülitata märkimisväärselt erinevate riskide ja kasumlikkusega tooteid ja teenuseid (IAS 14.11).

Geograafiline segment on ettevõtte osa, mis toodab tooteid või osutab teenuseid teatud majanduskeskkonnas ning mille riskid ja kasumlikkus erinevad teistes majanduskeskkondades tegutsevate ettevõtte osade omast. Geograafiliste segmentide määramisel lähtutakse:

- (a) majanduslike ja poliitiliste tingimuste sarnasusest;
- (b) äritegevuse seotusest erinevates geograafilistes piirkondades;
- (c) tegevuste geograafilisest lähedusest (kaugusest);
- (d) erilistest riskidest, mis on seotud äritegevusega konkreetses piirkonnas;
- (e) valuutatehingute regulatsioonidest; ja
- (f) majanduskeskkonnaga seotud valuutariskidest.

Samasse geograafilisse segmenti ei lülitata märkimisväärselt erinevate riskide ja kasumlikkusega majanduskeskkondi (IAS 14.12).

Avalikustatav segment on selline ettevõtte ärisegment või geograafiline segment, mille kohta käiv informatsioon kuulub avalikustamisele vastavalt käesolevale

juhendile.

9. Geograafilise segmendi määratlemisel võetakse aluseks kas (IAS 14.13):
  - (a) Ettevõtte tegevuse asukoht; või
  - (b) Ettevõtte turgude ja klientide asukoht.
10. Üldjuhul viitab ettevõtte organisatsiooniline struktuur ja ettevõttesisene aruandluse struktuur sellele, kas peamised geograafilised riskid tulenevad tegevuse asukohast (müügi lähtekoht) või selle turgude asukohast (müügi sihtkoht). (IAS 14.14).

AVALIKUSTATAVATE SEGMENTIDE MÄÄRATLEMINE**Segmendiaruandluse põhiformaat ja lisaformaat**

11. Aruannetes avaldatakse informatsiooni ettevõtte segmentide kohta nii ärisegmentide kui geograafiliste segmentide lõikes. Ühte kahest lõikest loetakse ettevõtte segmendiaruandluse põhiformaadiks ja teist segmendiaruandluse lisaformaadiks. Nagu on kirjeldatud käesolevas juhendis, avaldatakse põhiformaadi kohta oluliselt rohkem informatsiooni kui lisaformaadi kohta.
12. ***Otsustamaks, kas ettevõtte segmendiaruandluse põhiformaadiks on äri- või geograafilised segmendid, tuleb lähtuda sellest, kas ettevõtte riskid ja kasumlikkus on valdavalt mõjutatud tema tegevusest erinevates ärisegmentides või tema tegevusest erinevates geograafilistes segmentides. (IAS 14.26).***
13. Üldjuhul viitab ettevõtte juhtimisstruktuur ja sisemine aruandlus sellele, kas ettevõtte riskid ja kasumlikkus on valdavalt mõjutatud tema tegevusest erinevates ärisegmentides või tema tegevusest erinevates geograafilistes segmentides. Juhul, kui sisemine struktuur ja aruandlus on üles ehitatud ärisegmentide põhisel, on ettevõtte põhilised riskid ja kasumlikkus seotud tema tegevusega erinevates ärisegmentides ning ärisegmente tuleks lugeda segmendiaruandluse põhiformaadiks. Juhul, kui sisemine struktuur ja aruandlus on üles ehitatud geograafiliste segmentide põhisel, viitab see põhiliste riskide ja kasumlikkuse seotusele geograafiliste segmentidega ning neid tuleks lugeda segmendiaruandluse põhiformaadiks. (IAS 14.27).
14. Juhul kui ettevõtte riskid ja kasumlikkus on ühtlaselt seotud nii äri- kui geograafiliste segmentidega (millele viitab “maatriksstruktuur” firma juhtimises ning ettevõttesiseses aruandluses), siis kajastab ettevõtte ärisegmente põhiformaadina ja geograafilisi segmente lisaformaadina. (IAS 14.27). Lubatud on segmendiaruandluse esitamine ka maatrikskujul, kus nii äri- kui geograafilised segmendid on esitatud põhiformaadina. (IAS 14.29).
15. Juhul kui ettevõtte juhtimisstruktuur ja sisemine aruandlus ei põhine äri- ega geograafilistel segmentidel (vaid näiteks juriidilisel struktuuril), siis otsustab ettevõtte juhtkond, kas ettevõtte riskid ja kasumlikkus on rohkem mõjutatud erinevatest

toodetest ja teenustest või tegevuse või turu asukohast, ja sellest tulenevalt valitakse ettevõtte segmentiaruandluse põhiformaadiks kas äritegevuse segmentid või geograafilised segmentid, kusjuures teine jääb ettevõtte segmentiaruandluse lisaformaadiks. (IAS 14.27, 14.30).

Avalikustatavad segmentid

16. Ettevõtte segmentiaruandluses avalikustatavate äri- ja geograafiliste segmentide määramisel lähtutakse ettevõtte sisemises aruandluses kajastatavatest organisatsiooni üksustest. (IAS 14.31).

17. Kaht või enamat sisemises aruandluses kajastatavat sisuliselt sarnast segmenti võib liita välises segmentiaruandluses üheks avalikustatavaks segmentiks juhul, kui (IAS 14.34):

- (a) nende majandustegevuse tulemus on pikaajaliselt sarnane; ja
- (b) nad on sarnased paragrahvis 8 kirjeldatud kriteeriumite osas.

18. Sisemises aruandluses kajastatavat segmenti tuleb välises segmentiaruandluses käsitleda avalikustatava segmentina juhul, kui valdav osa tema tulust teenitakse välistelt klientidelt (mitte sisekäibest) ning ta vastab vähemalt ühele alljärgnevast kolmest kriteeriumist (IAS 14.35):

- (a) *segmenti tulu (s.h. sisemine tulu tehingutest teiste segmentidega) moodustab 10% või enam kõikide segmentide tulust kokku (sh. sisekäibed); või*
- (b) *segmenti äritulem (kasum või kahjum) moodustab 10% või enam kõikide kasumis olevate segmentide äritulemite summast või kõikide kahjumis olevate segmentide äritulemite summast, sõltuvalt sellest milline on absoluutsummas suurem; või*
- (c) *segmenti varad moodustavad 10% või enam kõikide segmentide varade kogusummast.*

19. Kui ettevõtte sisemises aruandluses kajastatav segment ei vasta paragrahvis 18 esitatud kriteeriumitele, siis (IAS 14.36):

- (a) antud segmenti tohib lugeda avalikustatavaks segmentiks (ja seda kajastada eraldi segmentina) hoolimata selle väiksusest;
- (b) kui antud segmenti ei loeta avalikustatavaks segmentiks, võib teda välises segmentiaruandluses liita mõne teise sisemises aruandluses kajastatava segmentiga, mis samuti ei vasta paragrahvis 18 nimetatud kriteeriumitele, eeldusel, et nad on sarnased enamikus paragrahvis 8 kirjeldatud kriteeriumite osas. Liidetud sarnaseid väikeseid segmente loetakse välise

segmentiaruandluse jaoks üheks avalikustatavaks segmentiks.

- (c) kui antud segmenti ei avalikustata iseseisva segmentina ega liideta teiste sarnaste väikeste segmentidega, siis tuleb tema finantsnäitajad esitada jagamata jäägi (“muude segmentide”) koosseisus.

20. Juhul, kui eraldi avalikustatavate segmentide kogutulu müügist välistele klientidele on väiksem kui 75% ettevõtte konsolideeritud tulust, siis tuleb eraldi avalikustada täiendavaid segmente (isegi kui nad ei vasta paragrahvis 18 nimetatud kriteeriumitele), nii et avalikustatavate segmentide tulu oleks vähemalt 75% ettevõtte konsolideeritud tulust (s.t. “muude segmentidena” kajastatud jagamata jääk ei tohi ületada 25%). (IAS 14.37).
21. Sisemiselt kajastatavaid segmente, mille tulu tuleneb valdavas osas sisekäibest, on soovitatav, aga mitte kohustuslik avalikustada eraldi ka välises segmentiaruandluses. (IAS 14.39-41).
22. Juhul, kui varem eraldi avalikustatud segment ei vasta teatud aruandeperioodil enam paragrahvis 18 nimetatud kriteeriumitele, tuleb jätkata tema eraldi avalikustamist juhul, kui juhtkond usub, et nimetatud segment on ettevõtte seisukohalt endiselt oluline. (IAS 14.42).
23. Juhul, kui eraldi avalikustatavate segmentide koosseis muutub (näiteks seoses asjaoluga, et mõni uus segment ületab paragrahvis 18 nimetatud kriteeriumid), siis tuleb tagasiulatuvalt korrigeerida ka eelmise perioodi võrdlusandmeid, viies need vastavusse uue avalikustatavate segmentide koosseisuga. Juhul kui võrreldavate andmete tagasiulatuvalt korrigeerimine pole praktiliselt teostatav (kuna puuduvad piisavad võrreldavad andmed, et neid saaks jagada vastavalt uuele segmentide koosseisule), siis tuleb aruandeperioodi kohta avalikustada segmentiinformatsioon lähtudes nii uuest kui ka vanast segmentide koosseisust. (IAS 14.43, 14.76).

SEGMENTIDE KOHTA AVALIKUSTATAV INFORMATSIOON

Põhiformaadis avalikustatav informatsioon

24. Põhiformaadi osaks olevate segmentide kohta avalikustatakse järgmine informatsioon (IAS 14.51-66):

- (a) *segmenti tulu (eraldi avalikustatakse tulu välistelt klientidelt ja sisekäive tehingutest teiste segmentidega);*
- (b) *segmenti äritulem;*
- (c) *segmenti vara bilansiline maksumus;*
- (d) *segmenti kohustused;*
- (e) *segmenti materiaalse ja immateriaalse põhivara soetusväljaminekud aruandeperioodil (tekkepõhiselt);*

- (f) segmenti äritulemis sisalduv segmenti materiaalse ja immateriaalse põhivara kulum ja muud olulised mitterahalised kulud;*
- (g) segmenti osana kajastatud sidusettevõtted ja segmenti osa selliste sidusettevõtete kasumist või kahjumist.*

25. Segmentiaruandluses on soovitatav avalikustada ka segmentide rahavood äritegevusest, investeerimistegevusest ja finantseerimistegevusest. Juhul kui ettevõtte avalikustab oma segmentiaruandluses segmentide rahavood, ei ole ta kohustatud avalikustama paragrahvis 24(f) nimetatud informatsiooni. (IAS 14.62-63).
26. Segmentiaruandluses on soovitatav avalikustada informatsiooni ka muude oluliste või ebataavaliste tulude ja kulude kohta, mis on vajalik segmenti äritulemi kujunemise mõistmiseks. (IAS 14.59).
27. Kui lisaks segmenti äritulemile on ilma kulude subjektiivse jagamiseta võimalik leida ka segmenti puhaskasum või -kahjum või mõni teine segmenti tulemi näitaja, siis on soovitatav koos vastavate selgitustega esitada ka need näitajad. Kui nende näitajate leidmisel on kasutatud arvestusmeetodeid, mis ei vasta konsolideeritud aruannetes kasutatud arvestusmeetoditele, siis esitatakse ka nende arvestusmeetodite kirjeldus. (IAS 14.53).
- 28. Juhul, kui avalikustatavate segmentide näitajate summa ei võrdu ettevõtte konsolideeritud näitajatega, tuleb esitada võrdlus segmentide näitajate ja konsolideeritud näitajate vahel. Võrdlus peab selgitama võimalikke erinevusi segmentide tulu välistelt klientidelt ja konsolideeritud tulu vahel, segmentide äritulemi ja konsolideeritud ärikasumi vahel, segmentide varade ja kohustuste ning konsolideeritud varade ja kohustuste vahel. (IAS 14.67).**

Lisaformaadis avalikustatav informatsioon

- 29. Kui ettevõtte segmentiaruandluse põhiformaadiks on ärisegmentid, siis avalikustatakse lisaformaadis järgmine informatsioon (IAS 14.69):**
- (a) klientide asukohast lähtudes määratuna kõigi selliste geograafiliste segmentide tulu välistelt klientidelt, mis moodustavad vähemalt 10% ettevõtte konsolideeritud tulust;*
  - (b) varade asukohast lähtudes määratuna kõigi selliste geograafiliste segmentide varade bilansiline maksumus, mis moodustab vähemalt 10% ettevõtte konsolideeritud varadest;*
  - (c) varade asukohast lähtudes määratuna kõigi selliste geograafiliste segmentide materiaalse ja immateriaalse põhivara soetusväljaminekud aruandeperioodil, mille varade bilansiline maksumus moodustab vähemalt 10% ettevõtte konsolideeritud varadest.*
- 30. Kui ettevõtte segmentiaruandluse põhiformaadiks on geograafilised segmentid (ükskõik kas lähtudes varade või klientide asukohast), siis avalikustatakse**

lisaformaadis järgmine informatsioon kõigi ärisegmentide kohta, mille tulu välistelt klientidelt on vähemalt 10% ettevõtte konsolideeritud tulust või mille varad moodustavad vähemalt 10% ettevõtte konsolideeritud varadest (IAS 14.70):

- (a) segmentide tulu välistelt klientidelt;*
- (b) segmentide varade bilansiline maksumus;*
- (c) segmentide materiaalse ja immateriaalse põhivara soetusväljaminekud aruandeperioodil.*

31. Kui ettevõtte segmentiaruandluse põhiformaadiks on geograafilised segmendid määratuna lähtudes varade asukohast ning varade asukoht erineb oluliselt klientide asukohast, siis avalikustatakse lisaformaadis ka kõigi klientide asukohast lähtudes määratud geograafiliste segmentide tulu välistelt klientidelt, mis moodustavad vähemalt 10% ettevõtte konsolideeritud tulust. (IAS 14.71).

32. Kui ettevõtte segmentiaruandluse põhiformaadiks on geograafilised segmendid määratuna lähtudes klientide asukohast ning varade asukoht erineb oluliselt klientide asukohast, siis avalikustatakse lisaformaadis ka kõigi varade asukohast lähtudes määratud geograafiliste segmentide, mille tulu välistelt klientidelt on vähemalt 10% ettevõtte konsolideeritud tulust või mille varad moodustavad vähemalt 10% ettevõtte konsolideeritud varadest (IAS 14.72):

- (a) segmentide varade bilansiline maksumus määratuna lähtudes varade asukohast;*
- (b) segmentide materiaalse ja immateriaalne põhivara soetusväljaminekud aruandeperioodil määratuna lähtudes varade asukohast.*

Muu segmentiaruandluses avalikustatav informatsioon

33. Kui segmenti, mida kajastatakse sisemises aruandluses, kuid mis ei vasta avalikustatava segmenti kriteeriumitele, kuna valdav osa tema tulust tuleneb sisekäibest, tulu välistelt klientidelt moodustab vähemalt 10% ettevõtte konsolideeritud tulust, siis avalikustatakse sellise segmenti kohta tema tulu müügist välistele klientidele ja tulu müügist teistele segmentidele. (IAS 14.74).

34. Segmentiaruannetes avaldatakse täiendavalt järgmine informatsioon:

- (a)** kõigi avalikustatavate ärisegmentide kohta nende poolt hõlmatavad tooted ja teenused ja kõigi avalikustatavate geograafiliste segmentide kohta nende poolt hõlmatavad riigid või muud geograafilised piirkonnad (kui seda ei ole avalikustatud mõnes aruande muus osas). (IAS 14.81).
- (b)** segmentidevaheliste sisetehingute (s.h. sisekäibe) tegemisel rakendatud hinnapoliitika ning aruandeperioodil hinnapoliitikas toimunud võimalike muudatuste kirjeldus. (IAS 14.75).
- (c)** segmentiaruandlust mõjutavate arvestusmeetodite muutmise korral (IAS 14.76):

- (i) muudatuste kirjeldus ja põhjendus;
- (ii) asjaolu, et võrdlusandmeid on tagasiulatuvalt korrigeeritud või et seda ei olnud praktiliselt võimalik teostada;
- (iii) muudatuse mõju finantsnäitajatele (va. juhul kui seda ei ole võimalik praktiliselt hinnata).

35. Ülevaade käesoleva juhendi alusel avalikustamisele kuuluvast segmendiinformatsioonist on toodud juhendi lisas 1.

Segmentiaruandluses avalikustatava informatsiooni arvestamisel rakendatavad põhimõtted

36. Segmentiaruandluses avalikustatava informatsiooni arvestamisel tuleb rakendada samu arvestuspõhimõtteid nagu ettevõtte konsolideeritud aruannete koostamisel. (IAS 14.44).

37. Segmendi tulu on osa ettevõtte äritegevuse tulust, mis on kas otseselt omistatav antud segmendile või mida saab põhjendatud alustel osaliselt jaotada antud segmendile. Segmendi tulu sisaldab nii müügist ettevõtte välistele klientidele kui sisemistest müükidest tekkinud tulu. (IAS 14.16).

38. Segmendi tulu ei sisalda finantsvaradelt teenitavat tulu (näit. dividendid, intressid, kasum finantsvarade müügilt), välja arvatud juhul, kui segmendi põhitegevuseks on finantstegevus. (IAS 14.16).

39. Segmendi kulu on osa ettevõtte äritegevuse kulust, mis on kas otseselt omistatav antud segmendile või mida saab põhjendatud alustel osaliselt jaotada antud segmendile. Segmendi kulu sisaldab nii seda kulu, mis on seotud müügiga ettevõtte välistele klientidele kui sisemistest müükidest tekkinud kulu. (IAS 14.16).

40. Segmendi kulu ei sisalda finantseerimis- ja investeerimistegevusega seotud finantsvaradelt ja –kohustustelt tekkivat finantskulu (näit. dividendid, intressid, kahjum finantsvarade müügilt), välja arvatud juhul, kui segmendi põhitegevuseks on finantstegevus. Segmendi kulu ei sisalda ka tulumaksukulu ega selliste varadega seotud kulusid, mida kasutatakse ettevõtte peakontori või ettevõtte kui terviku tasandil. Selliseid ärikulusid, mida segmentidele ei jagata, kajastatakse segmentiaruandluses kui “jagamatu ühiseid kulusid”. (IAS 14.16).

41. Segmendi äritulem leitakse segmendi tulude ja segmendi kulude vahena. (IAS 14.16).

42. Segmendi vara on vara, mida kasutatakse segmendi äritegevuses ja mis on kas otseselt seotud ühe konkreetse segmendiga või mida saab põhjendatud alustel jaotada erinevatele segmentidele. (IAS 14.16).

43. Segmendi varad sisaldavad näiteks segmendi äritegevusega seotud käibevarasid, materiaalsel põhivara (sh. kapitalirendi tingimustel renditud) ja immateriaalsel põhivara (sh. firmaväärtust, kui see on seotud ühe segmendiga või kui seda on võimalik põhjendatult jagada erinevatele segmentidele). (IAS 14.19).
44. Segmendi varad ei sisalda finantstulu teenimise eesmärgil hoitavaid finantsvarasid (näiteks laenuõudeid ja finantsinvesteeringuid), välja arvatud juhul, kui segmendi põhitegevuseks on finantstegevus ja segmendi äritulemsis sisaldab finantstulusid nendelt finantsvaradelt. Segmendi varade hulka ei kuulu ka tulumaksunõuded ja sellised varad, mida kasutatakse ettevõtte peakontori või ettevõtte kui terviku tasandil. (IAS 14.16, 14.19)
45. Varade jagamisel segmentidel lähtutakse samadest põhimõtetest nagu kulude jagamisel segmentidele (näiteks kui amortisatsioonikulu on lülitatud teatud segmendi äritulemissis, kajastatakse ka antud vara sama segmendi varade koosseisus). Mõnede segmendi poolt ühiselt kasutatavate varasid jagatakse avalikustatavatele segmentidele ainult juhul, kui nendega seotud tulud ja kulud jagatakse samadele segmentidele. Juhul, kui ühiselt kasutatavate varade objektiiivne ja põhjendatud jagamine segmentidele pole võimalik (näiteks kontserni peakontori hoone jagamine), siis kajastatakse selliseid varasid segmentiaruandluses kui “jagamatu ühiseid varasid”. (IAS 14.19; 14.47-48).
- 46. Segmendi kohustused on kohustused, mis tulenevad segmendi äritegevusest ja mis on kas otseselt seotud ühe konkreetse segmendiga või mida saab põhjendatult alustel jaotada erinevatele segmentidele. (IAS 14.16).**
47. Segmendi kohustused sisaldavad äritegevusest tulenevaid kohustusi nagu näiteks võlad tarnijatele, viitvõlad, ostjate ettemaksud kaupade või teenuste eest, garantiieraldised ning teised äritegevusega kaasnevad kohustused. (IAS 14.20).
48. Segmendi kohustused ei sisalda laenu- ja kapitalirendikohustusi ega muid finantseerimistegevusega seotud kohustusi, välja arvatud juhul, kui segmendi põhitegevuseks on finantstegevus ja segmendi äritulemsis sisaldab finantskulusid nendelt finantskohustustelt. Segmendi kohustuste hulka ei kuulu ka tulumaksukohustused. Selliseid kohustusi kajastatakse segmentiaruandluses kui “jagamatu ühiseid kohustusi”. (IAS 14.16, 14.20).
- 49. Segmendi tulud ja kulud ning varad ja kohustused sisaldavad tulusid ja kulusid ning varasid ja kohustusi, mis on tekkinud segmentidevahelistest sisetehingutest (st. segmendi finantsnäitajad arvutatakse enne konsolideerimise käigus tehtavaid elimineerimisi). Segmendi tulud ja kulud ning varad ja kohustused ei sisalda antud segmendi sees toimuvatelt tehingutelt tekkinud tulusid ja kulusid ning varasid ja kohustusi. (IAS 14.24).**

JÕUSTUMINE

50. Raamatupidamise Toimkonna juhendi RTJ 16 „Segmentiaruandlus” rakendamine on kohustuslik segmentiaruandlusele, mida koostatakse 1.01.2004 ja hiljem algavate majandusaastate kohta. Juhendi ennetähtaegne rakendamine varasematele aruandeperioodidele on soovitatav.

51. Juhul, kui käesoleva juhendi rakendamine toob endaga kaasa muudatusi võrreldes ettevõtte segmentiaruannetes seni rakendatud arvestuspõhimõtete või informatsiooni esitusviisiga, kajastatakse muudatuste mõju tagasiulatuvalt, st. nii nagu oleks uus põhimõte kogu aeg kehtinud. Eelmise perioodi võrdlusandmed viiakse vastavusse uue arvestus- või esituspõhimõttega.

VÕRDLU RAHVUSVAHELISTE FINANTSARUANDLUSE STANDARDITEGA (IFRS)

52. Juhendis RTJ 16 sätestatud nõuded segmentiaruannetes esitatavale informatsioonile ja segmentiaruannetes rakendatavatele arvestuspõhimõtetele on kooskõlas standardis IAS 14 sätestatud nõuetega.

LISA - KOKKUVÕTE AVALIKUSTATAVAST SEGMENTI- INFORMATSIOONIST

Käesolev lisa annab ülevaate juhendi alusel avalikustamisele kuuluvast segmentiinformatsioonist. Nurksulgudes [p] on toodud viide vastavale juhendi paragrahvile.

SEGMENTIARUANDLUSE PÕHIFORMAADIKS ON ÄRISEGMENTID	SEGMENTIARUANDLUSE PÕHIFORMAADIKS ON GEOGRAAFILISED SEGMENTID LÄHTUDES VARADE ASUKOHAST	SEGMENTIARUANDLUSE PÕHIFORMAADIKS ON GEOGRAAFILISED SEGMENTID LÄHTUDES KLIENTIDE ASUKOHAST
Põhiformaadis avaldatakse ärisegmentide kohta:	Põhiformaadis avaldatakse geograafiliste segmentide kohta, mis on määratud varade asukohast lähtudes:	Põhiformaadis avaldatakse geograafiliste segmentide kohta, mis on määratud klientide asukohast lähtudes:
Tulu ettevõtteväliselt klientidelt [p24]		
Tulu tehingutest teiste segmentidega [p24]		
Segmendi äritulem [p24]		
Segmendi varade bilansiline maksumus [p24]		
Segmendi kohustused [p24]		
Materiaalse põhivara ja immateriaalse põhivara soetusväljaminekud aruandeperioodil [p24]		
Materiaalse ja immateriaalse põhivara kulum ja muud olulised mitterahalised kulud [p24] või alternatiivina segmentide rahavood äritegevusest, investeerimistegevusest ja finantseerimistegevusest [p25]		
Segmendi osana kajastatud sidusettevõtted ja segmendi osa selliste sidusettevõtete kasumist või kahjumist [p24]		
Segmentide tulu, äritulemi, varade ja kohustuste summa arvuline võrdlus ettevõtte konsolideeritud tulu, äritulemi, varade ja kohustustega [p28]		
Lisaformaadis avaldatakse:	Lisaformaadis avaldatakse:	Lisaformaadis avaldatakse:
Tulu ettevõtteväliselt klientidelt geograafiliste segmentide lõikes, mis on määratud klientide asukohast lähtudes [p29]	Tulu ettevõtteväliselt klientidelt ärisegmentide lõikes [p30]	Tulu ettevõtteväliselt klientidelt ärisegmentide lõikes [p30]
Segmendi varade bilansiline maksumus geograafiliste segmentide lõikes, mis on määratud varade asukohast lähtudes [p29]	Segmendi varade bilansiline maksumus ärisegmentide lõikes [p30]	Segmendi varade bilansiline maksumus ärisegmentide lõikes [p30]
Materiaalse põhivara ja immateriaalse vara soetusväljaminekud aruandeperioodil geograafiliste segmentide lõikes, mis on määratud varade asukohast lähtudes [p29]	Materiaalse põhivara ja immateriaalse vara soetusväljaminekud aruandeperioodil ärisegmentide lõikes [p30]	Materiaalse põhivara ja immateriaalse vara soetusväljaminekud aruandeperioodil ärisegmentide lõikes [p30]
	Tulu ettevõtteväliselt klientidelt klientide asukohtade lõikes, kui erinev varade asukohtadest [p31]	
		Segmendi varade bilansiline maksumus varade asukohtade lõikes, kui erinev klientide asukohtadest [p32]
		Materiaalse põhivara ja

		immateriaalse vara soetusväljaminekud aruandeperioodil varade asukohtade lõikes, kui erinev klientide asukohtadest [p32]
Muu segmentiaruandluses avalikustatav informatsioon:		
Kõigi ärisegmentide või geograafiliste segmentide tulu, kui see moodustab ettevõtte konsolideeritud äritegevuse tulust vähemalt 10%, kuid mis ei ole eraldi avalikustatavad segmentid, kuna valdav osa nende tulust saadakse segmentidevahelistest tehingutest (sisekäibest) [p33]		
Segmentidevaheliste sisetehingute hinnakujunduse põhimõtted ja selle muutused [p34(b)]		
Segmenti arvestuspõhimõtete muutused [p34(c)]		
Avalikustatavate ärisegmentide poolt hõlmatud toodete ja teenuste liigid [p34(a)]		
Avalikustatavate geograafiliste segmentide poolt hõlmatud riigid või muud geograafilised piirkonnad [p34(a)]		